

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ธวัชรัตน์ ทองนิล

คุณูปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2555

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ ธวัชรัตน์ ทองนิล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สมุท ขำนาญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียวอิสเรศ)

..... กรรมการ
(ดร.สมุท ขำนาญ)

..... กรรมการ
(นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนทสุข)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่...๕...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้เกี่ยวข้องหลายท่าน ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมุทร ชำนาญ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทรงคุณวุฒิทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิทย์ สงพงษ์ธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นาวี อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรม การบริหารและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.สมศักดิ์ ลิลา อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร.สุริมาศย์ สุขกสิ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจ ความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณข้าราชการครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์วิทยฐานะ เชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ให้ข้อมูลทั้งระดับกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดจนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี คุณค่าใด ๆ ที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้จะบังเกิดผลที่ดี กลับไปสู่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธวัชรรัตน์ ทองนิล

52810047: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสำเร็จในอาชีพ/ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ/ ปัจจัยที่มีอิทธิพล/ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ชวัลรัตน์ ทองนิล: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ
 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (THE FACTORS AFFECTING ON CAREER SUCCESS OF PROFESSIONAL
 TEACHERS UNDER THE MINISTRY OF EDUCATION) คณะกรรมการควบคุมคุรุวิชาชีพ: สมุทร
 ชำนาญ, กศ.ด., พงศ์เทพ จิระโร, ก.ด., 293 หน้า, ปี พ.ศ. 2555.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครู
 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methodology
 Designs) ซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression
 Analysis) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความ
 สัมพันธ์เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในอาชีพ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และเพื่อสร้างสมการทำนาย
 ความสำเร็จในอาชีพ จำแนกตาม ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยบุคลิกภาพ ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยการ
 สนับสนุนทางสังคม และปัจจัยบรรยากาศองค์กร กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการจำนวน 400 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการ
 สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จกลุ่มสูงสุดและต่ำสุดกลุ่มละ 3 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์
 ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ความสำเร็จในอาชีพอยู่ในระดับ
 มากที่สุด

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยปัจจัยสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยครอบครัว (Fi) ปัจจัยบุคลิกภาพ (Pi)
 ปัจจัยบรรยากาศองค์กร (Org) และปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ($Horg$, $Money$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สมการมาตรฐานทำนายความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการ เขียนได้ ดังนี้ $\hat{Z} = .30ZPi + .24ZSo + .22ZFi + .16ZOrg - .13ZHour + .08ZMoney$

จากสมการทำนาย แสดงถึง ปัจจัยที่สามารถทำนายความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครู
 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ปัจจัยบุคลิกภาพ ร่วมกับปัจจัยสนับสนุน
 ทางสังคม ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยบรรยากาศองค์กร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านชั่วโมงการทำงาน
 และปัจจัยเงินเดือน และผลตอบแทน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นแนวทางสำคัญสำหรับการส่งเสริมข้าราชการครู
 สู่ความสำเร็จในอาชีพ

52810047: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: FACTORS AFFECTING/ CAREER SUCCESS/ OBJECTIVE CAREER

SUCCESS/ SUBJECTIVE CAREER SUCCESS/ PROFESSIONAL TEACHER.

TAWONRAT TONGNEN: THE FACTORS AFFECTING ON CAREER SUCCESS OF PROFESSIONAL TEACHERS UNDER THE MINISTRY OF EDUCATION. ADVISORY COMMITTEE: SAMUT CHUMNAN, Ed.D., PONGTHEP JIRARO, Ph.D. 293 P. 2012.

This study was aimed at:

Considering the level of career success of professional teachers under the Ministry of Education, examining the factors affecting the career success of professional teachers, and Predicting how these factors affect the career success of professional teachers.

In this study, the sample was 400 professional teachers under control the Ministry of Education. Data was collected using questionnaires and analyzed using descriptive statistics, *t-test*, Correlation and Stepwise Multiple Regression Analysis. And the qualitative data was collected through in-depth interview of 6 staff, acting as key informants, during the period May 20, 2010 and May 25, 2012.

The results of the study were as follows:

1. The level of career success of professional teachers under the Ministry of Education was highest,
2. The factors that affected the career success of professional teachers under the Ministry of Education were social support, family status, personality, climate organization, and human characteristics at the significance level 0.05, one factor that did not affect the career success of professional teachers under control the Ministry of Education was experience.

3. An algebraic equation predicting career success was:

$$\hat{Z} = .30ZPi + .24ZSo + .22ZFi + .16ZOrg - .13ZHour + .08ZMoney.$$

The factors which forecast the career success of professional teachers under the Ministry of Education are personality, social support, family status, climate organization, time work hour and salary. Improving these factors leads to career success for teachers.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (Human Resource Management) ..	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development).....	23
แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพและวิชาชีพครู (Teacher Standards Framework).....	34
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ (Career Path).....	59
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล (Human Characteristics).....	84
แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ (Personality).....	115
แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว (Family Status).....	128
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม (Social Support).....	149
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	157

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	163
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	163
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	167
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	168
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	169
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	170
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	171
4 ผลการวิจัย.....	172
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	172
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	173
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	174
การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย.....	186
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	223
สรุปผลการวิจัย.....	223
อภิปรายผล.....	226
ข้อเสนอแนะ.....	236
บรรณานุกรม.....	239
ภาคผนวก.....	260
ภาคผนวก ก.....	261
ภาคผนวก ข.....	265
ภาคผนวก ค.....	286
ภาคผนวก ง.....	291
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	294

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลการสัมภาษณ์นำร่องกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	9
2 ตัวบ่งชี้การวัดความสำเร็จในวิชาชีพของไรต์และคลีโมสกี.....	71
3 สรุปงานวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลต่อ ความสำเร็จในอาชีพ.....	95
4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูล.....	164
5 ความถี่ ค่าร้อยละ และอันดับของปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทย ฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการศึกษา ประสบการณ์ สถานภาพ การสมรส เงินเดือนและผลตอบแทน ชั่วโมงการทำงาน	174
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	176
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของปัจจัยบุคลิกภาพ ของข้าราชการ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	176
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยครอบครัว ของข้าราชการ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	178
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยบรรยากาศองค์กร ของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	181
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	182
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความสำเร็จในอาชีพของ ข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	184
12 อานาจพยากรณ์จากปัจจัยที่มีอิทธิพล และปัจจัยความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	185
13 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย และค่าความคลาดเคลื่อน ของการประมาณค่าตัวแปร.....	186

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (b, s) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานตัว พยากรณ์ (S.E.b) และค่าคงที่ (b ₀) ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐาน (Z).....	187
15 เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มี อิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระหว่างกลุ่ม ประสบความสำเร็จต่ำสุด และสูงสุด.....	202
16 เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ปัจจัยบุคลิกภาพที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระหว่างกลุ่มประสบ ความสำเร็จต่ำสุด และสูงสุด.....	206
17 เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระหว่างกลุ่ม ประสบความสำเร็จต่ำสุด และสูงสุด.....	210
18 เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ปัจจัยบรรยากาศองค์การที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระหว่างกลุ่มประสบ ความสำเร็จต่ำสุด และสูงสุด.....	213
19 เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระหว่าง กลุ่มประสบความสำเร็จต่ำสุด และสูงสุด.....	216
20 เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ปัจจัยความสำเร็จในอาชีพของ ข้าราชการครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระหว่างกลุ่มประสบความสำเร็จต่ำสุด และสูงสุด...	219
21 แสดงผลการแสดงผลการวิเคราะห์เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ กับวัตถุประสงค์ (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย.....	287
22 คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม.....	292

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
2 จริยธรรมที่ควรยึดถือปฏิบัติ.....	40
3 โมเดลความสำเร็จในอาชีพทางการบริหารของจัดจ์ และคณะ.....	77
4 โมเดลของ เมบี และ โรเบิร์ตสัน.....	79
5 โมเดลความสำเร็จในอาชีพของ จัดจ์ และคณะ.....	82
6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	166